

konj bolj klavern postane, jésti neha, včasih pokašlja. Pa ti prikazki večidel o 3 dnéh jenjajo, če ni smolíka s kevžham sklenjena.

Smolíka pa ni vselej nedolžna in kratko terpeča, ampak dostikrat je nevarna, kužna in dolgočasna, in konj stako smolíko je že bolj ko na sredi pota, smérkov postati.

Če smolíka čez 4 tedne terpi (dostikrat pa še poprej), če prisad nosníc zgíne, in namesti prisada se v nosnícáh le posamesne rudeče pike ali lise prikažejo; — če to, kar iz obéh ali večidel le iz ene nosníce tēče, ni več enako gosta, bela ali belorumenkasta žleza, ampak zdej gosta, zdej redka, rujavkasta, zelenkasta sokrovca, včasih clo kervava in takó ojstra, de dlako in kožo na žnabljih ogloda, — takrat se vstraši! Nedolžna smolíka se je v nevarno in kužno prevérgla, — preč s takim konjem v bolnišnico, če imaš še drugih v štali!

Kevžéh je po natori bolezni smolíki enak; tode pri kevžhu seže prisad čez nosníce v sápnik, za to konj s kevžham pogostama kašlja, sápnik ga bolí, posebno če gérlo le nekoliko z roko stisneš; kmalo začne konju tudi žleza z nosníc tēči; jed se mu tudi večkrat ostudi in konj s kevžham rad glavo nekoliko pobesi ali vrat bolj naravnost in mirno derží, zató kér ga bolí. Kevžéh terpi večidel nar menj 14 dni.

Pljučnica je prisadna pljučih s hujši ali manjši vročnico, nikoli pa ni brez nje. Konj s pljučnico postane silno klavern in žalosten, glavo in vrat pobési; mirno na enim mestu, kakor perbit, stojí in se rad ne gane, kér ga sapa teží; stojí pa s sprednjima nogama saksebi ali saj eno spred postavi, de si tako persi enmalo raztegne, in pljučam, ki so s kervjo nalíte, večí prostor naredí, težko sôpe, takó de se dihanje večkrat sliši in nosníce široko odpíra, sapa je vroča; nič ali clo malo jé; pije rad zavolj vročnice; clo nič se ne vleže, ampak vedno stojí noč in dan; stermo ali žalostno gleda, očí so bolj rudečkasta, ravno take so tudi nosníce; blato gré poredkama od njega, scavnica je bolj rudečkasta, volu enaka; žila bije 50, 60, 70, 80krat ali še večkrat v eni minuti (na notrajni strani čelust nar lože žilo ošlataš in jo šteješ, če uro v roko vzameš); serce na levi strani pers se le malo ali clo nič ne čuti. Pljučni prisad terpi le 3, k večímu 5 dni, in se potem preverže, kakor smo gori rekli, v druge bolezni, ki so silno nevarne.

Takó smo razložili poglavitniši znamnja, iz kterih se imenovane bolezni spoznajo. Poznanje bolezni je prva potreba za umno ozdravljanje.

Ki bo po téh znamnjah bolezin spoznal, bo po umniga zdravnika poslal in na pomoč poklical, kér le tisti, ki se je umniga ozdravljanja učil, je v stanu tudi práv ozdravljati.

Če pa umniga zdravnika nima pri rokah, se bo naših podukov deržal, in če bo natanjko vse to razložil in storil, kar mu svetjemo, si bo v potrebi tudi pomagal.

Kakó pa te bolezni ozdravljati, nam prostor današnjih Novíc ne pripustí — torej bomo to v prvím listu prihodnjiga léta razložili.

Perva podružnica krajske kmetijske družbe je ustanovljena.

19. dan t. m. je bila v pisarnici kmetijske družbe volitev predsednika in 4 odbornikov podružnice za Ljubljansko mesto, okolico Ljubljansko in Verhniški kantón. Izvoljeni so bili:

Gosp. grof Rihard Blagay, predsednik.

Gosp. Dr. Anton Pfefferer, odbornik in predsednika namestnik.

„ Anton Galle, odbornik.

„ Jožef Bischof, „

„ Miha Ambrož, „

Nadjamo se, de bojo ti častiti gospodje v prid kmetijske družbe in naše domovíne prevzeli časne opravila njim izrožene službe.

Razun téh gospodov so nar več glasov dobili: gosp. Andrej Lenče v Laverci, gosp. Matija Petrič v Logu, gosp. Anton Podkrajšek v Ljubljani, gosp. tehant Andrej Pečár in gosp. Jarc v Medvodah.

Središni odbor c. k. kmetijske družbe v Ljubljani.

Kupčija s pijavkami.

(Kupčija s pijavkami). Razun Ogerskiga, kjer so poprej vsako léto okoli 12 milijonov pijavk vjéli in prodali, jih mende na Marskim nar več vjamejo in prodajo. Ta kupčija tudi takó malo ne vèrže, kakor bi utegnil kdo misliti. Za 10 do 15000 kóp skupijo ondašnji kupčevavci 20 do 30,000 gold., — lep denár!

Večerni natoroslovski pogovori v Ljubljanskim muzeumu.

(Konec.)

Pri iskanju je potreba pri germovih, porobkih in skalíših (Geröll, Stein und Schutthaufen) se varovati, de človeka kaka kača ne piči, ktere se po enacih krajih rade potikajo, de si miš, tičjih gnjezd, pa tudi merčesov za svoj živež íšejo. Kače so plašne, rade bežijo; če se v tacih krajih ali kotih s palico enmalo potolče ali zašumi. Kače pičijo le takrat, kader se branijo; kakor vsaka druga zver se tudi one v nevarnosti branijo in svojiga življenja varjejo. Kdor hoče pa kače, kušarje, martince ali ašerce loviti, ne sme okoren, ampak mora gibčín biti, de kaj ne skupi. Kače domovanja so kertíne, luknje v zemlji, pod skalami, v zidovjih, v germovjih, močirjih, mlakah, prekopih, in v strugah, v sončnih, kamnitnih krajih in visočinah, po hribih, gojzdih, pa tudi po skalnatih planinah noter do večniga snega dolazijo. Če hoče kdo kače in gade loviti, naj stopi v škornjah na kačji život, blizo zatívnika; glava se k tlam pritisne s palico ali klincom, po tém se z dvema perstama ali pa bolj varno z močnimi plošnjatimi klešicami (Pinzette), ali s kakim drugim precepam, za vrat tesno pri glavi dobro prime, de se nemore nazaj zviti in vgrizniti. Za rep jo popasti in hitro kviško vzdigniti, zató ni vsaki dosti gibčín, po tém takim ni tudi varno kač loviti. Vjeta kača naj se v poličnico, putrih ali kako drugo terdno posodo z vozkim vratam z repam naprej spustí in urno zamaší. Domá se dene posoda v kad, se odmaší in kader kača vùn pride, se prime z lesenimi ali plošnjatimi ognjišnimi klešami za zatívníkam, in se dene v prostorno globoko posodo, se zalije s žganjenim cvetam, in se zakrije, de ne uide, kjer pa kmáli cerkne. Kader je cerknjena, se ji emalo trebuh z nožem prebode, v život slamice ali družih tanjih cevč (Röhrchen) porine, de se žganje tudi po truplu razlije. Takó je tudi pri ribah ravhati, ako jih hočeš v žganji shraniti, ali jih v muzeum poslati. Če hočeš pa več rib poslati, moraš vsako posebej v platno zaviti in zraven nje listik položiti, na kterim je zapisano, iz ktere vode je, in kakó jo tam imenujejo. Težji je cele martince ali ašerce vjeti, zató kér se jim rep grozno rad odlomi, če se za rep popadejo. Če ni celih martincev takiga pleména dobiti, naj se šamlja (Stummel) in nje rep v žganje dene; en konec bronastiga drata v truplo in v rep porinjen, ju skupej sklene, de sta kakor cela viditi.

Martincev griz ni strupen. Če pa kteriga kača piči, in če se ne vé, ali je bila strupena ali ne, je varno